

Hyggesfritt skogsbruk

Det finns lika många sätt att bedriva hyggesfritt skogsbruk som det finns skogsbrukare. Ordet "hyggesfritt" i sig säger inte mer om hur skogsbruket är utformat, än vad ordet "politik" säger om politiken i fråga.

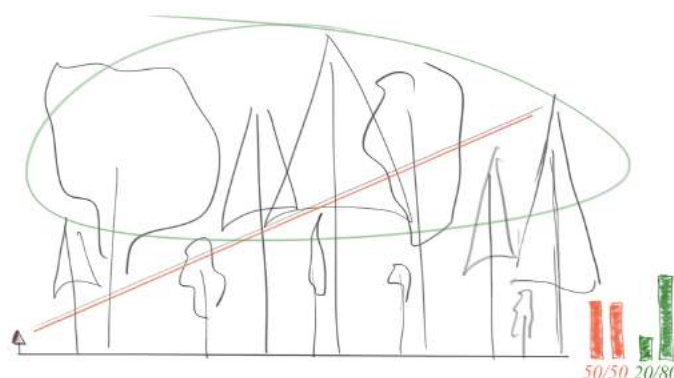
CTNF – (Close To Nature Forestry) är ett ekosystembaserat skogsbruk. Där man har den för platsen naturliga skogstypen som mål och mall. Lübeckmodellen tillhör denna grupp av skogsbruksmodeller och har fått sitt namn genom att staden Lübeck var pionjärer med att bedriva ett systematiserat och väl dokumenterat ekosystembaserat skogsbruk.

Grundläggande principer för indelning av olika skogsbruksmodeller:

Mycket förenklat finns två grundprinciper för skogsbruk. Man hugger bort det som finns och planterar det man tror på – eller man sköter om och skördar av det som växer naturligt.

Vilken metod man skall välja handlar helt och hållet om vad man har för mål med sin skog.

De två grundprinciperna

Vid kalhyggesbruk (**röd linje**) finns en startpunkt (plantering), en färdplan (med röjnings- och gallringsmallar) och ett mål (slutavverkning).

För CTNF (**grön inringat**) finns varken start eller slutpunkt, utan skörd och gallring sker löpande - skogen finns hela tiden kvar. Hur skötseln skall utformas bestäms utifrån skogens nuvarande tillstånd i kombination med markägarens mål och med lokala naturliga skogar som mall.

Den röda kilformade delen beskriver grundprinciperna för kalhyggesbruket. Man planterar, röjer och gallrar varefter man kalhugger och börjar om igen. Med denna typ av skogsbruk blir virkesutfallet ungefär 50% massaved och 50% timmer (se Skogsstatistisk årsbok)

Den gröna inringade delen beskriver målbilden för CTNF. Där är målet naturliga skogar över hela fastigheten. Ur vilka man löpande gallrar och skördar av tillväxten bland de största träden. Virkesutfallet blir då ungefär 80% timmer och 20% massaved.

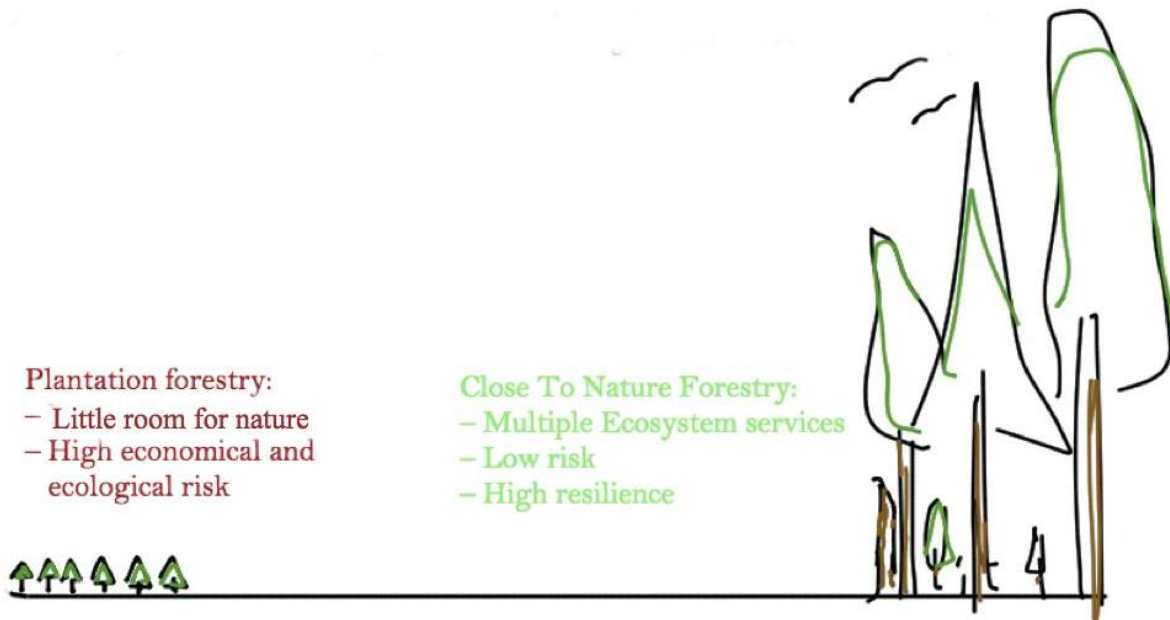
Risken att drabbas av stormskador och översvämningar påverkas kraftigt av hur skogsbruket bedrivs, likaså virkeskvaliteten, tillväxten, klimatet och den biologiska mångfalden.

Se "Naturkatastrofer & Mångfald"

Länk till rapport: www.silvaskog.se/pp

Välkomna att kontakta oss på info@silvaskog.se 031-42 50 50, eller gå in www.silvaskog.se

Alla skogsbruksmodeller kan delas in utifrån hur mycket de påverkar skog och mark. Bilden nedan är en schematisk skiss.

Till vänster: En högpåverkad och planterad mark som är markberedd, dikad, gödslad och planterad med ett främmande trädslag.

Till höger: En lågpåverkad mark med en naturlig skog.

Som sagt, mycket förenklat kan skogsbruk delas in i två grundprinciper:

- Man hugger bort det som finns och planterar det man tror på.
eller
- Man sköter om och skördar av det som växer naturligt.

Trakthyggesbruket (kalhyggesbruk) så som det bedrivits i Sverige de senaste 50 åren ligger till vänster på skalan, då det har fragmenterat och omvandlat hela landskapet.

Ekosystembaserade skogsbruksmodeller ligger till höger på skalan, då de bevarar en för platsen naturlig skog. Exempel på ekosystembaserade skogsbruksmodeller är CTNF och Lübeckmodellen.

På de två grundprinciperna finns sen en myriad av kombinationer och varianter. Blädning, plockhuggning, luckhuggning, naturkultur m.fl. placerar sig ofta någonstans i mitten.

Principer och definitioner för ekosystembaserat skogsbruk

Ekosystembaserat skogsbruk är ett samlingsnamn för skogsbruksmodeller som har det lokala ekosystemet som utgångspunkt. Målet är att den brukade skogen skall vara lik en för platsen naturlig skog - i alla avseenden. Avverkning sker genom selektiv plockhuggning och utkörningen sker med omsorg om såväl mark som vattendrag. Vikten av skogens naturliga processer kan ej överskattas.

CTNF (Close To Nature Forestry) och Lübeckmodellen tillhör gruppen ekosystembaserade skogsbruk. Lübeckmodellen har fått sitt namn genom att staden Lübeck var pionjärer med att bedriva ett systematiserat och väl dokumenterat ekosystembaserat skogsbruk, vilket de har fått både priser och vetenskapligt erkännande för. Se IUFRO 2010: Se : www.silvaskog.se/pp

PNV & MI utgör grunden vid förvaltning av ekosystembaserade skogsbruk.

PNV – Potentiell Naturlig Vegetationstyp är den naturtyp / artsammansättning som skulle råda på en given plats med låg eller ringa mänsklig påverkan - en för platsen naturlig skog. Klimatförändringar och evolution är ständigt pågående processer, vilket gör detta till ett framåtsyftande begrepp.

MI – Minimum interferens innebär att naturen och dess ekosystem i största möjliga mån skall lämnas lågpåverkat - i alla avseenden. Detta omfattar bland annat följande:

- Marken - avseende såväl jordstruktur som mykorrhiza och markvatten.
- Hav, sjöar, våtmarker och vattendrag.
- Biologisk mångfald både i, under och över mark.

Livskraftiga och vitala ekosystem utgör grunden för de ekosystemtjänster en skog kan tillhandahålla.

Från Fikonspråk till vanlig svenska

Hyggesfritt	Kan innefatta vad som helst, så länge man ej gör ett kalhygge.
Kontinuitetsskogsbruk	Kan innefatta vad som helst, så länge det alltid finns lite träd kvar.
Kalhygge	Att på ett område hugga ner alla träd, utom några stycken. (s.k.miljöhänsyn)
Slutavverkning	Se: "Kalhygge"
Föryngringsavverkning	Se: "Kalhygge"
Trakthygge	Se: "Kalhygge"
Luckhuggning	Ett litet kalhygge.
Plockhuggning	Att hugga enstaka träd
Blädning	En sorts kombinerad gallring och plockhuggning, där det efter åtgärd är fullskiktad skog (att det finns träd kvar i alla storlekar.)
Naturkultur	Handlar om att optimera nuvärdet på varje punkt i skogen. Beroende på vad man som skogsägare värderar kan det se ut nästan hur som helst.
Ekosystembaserat skogsbruk	Ett samlingsnamn för skogsbruksmodeller som har det lokala ekosystemet som utgångspunkt. Se sista sidan för längre förklaring.
Lübeckmodellen	Se "Ekosystembaserat skogsbruk"
CTNF	Close To Nature Forestry. Se "Ekosystembaserat skogsbruk"
MI	Minimum Interferens. Se "Ekosystembaserat skogsbruk"
PNV	Potentiell Naturlig Vegetationstyp.
Skärmställning	Att lämna kvar ca 100 st större träd per hektar, som en skärm, i syfte att skapa föryngring.
Timmerställning	En gallring i ett sent skede.
Fröträd	Som skärmställning, fast färre träd.
Sådd	En åtgärd där man sprider ut frön från träd man tror på.
Plantering	En åtgärd där man planterar trädplantor som man tror på.
Röjning	En åtgärd där man rensar bort små träd för att skapa plats åt dem man tror på.
Gallring	En åtgärd där man tar bort en del av träden för att ge plats åt dom andra.
Avverkning	Att hugga träd - ett eller många.
Dikning	Att gräva diken i skogen för att leda bort vatten.
Gödsling	Att sprida gödsel i skogen (ofta handelsgödsel)
Markberedning	Att riva bort lite av det översta skicket av marken. Lite som att fläckvis harva eller plöja.
Förädlat plantmaterial	Plantor (eller frön) från träd som "avlats" fram för att växa fortare.
Hektar	En yta om 100 x 100 meter (10.000 kvadratmeter).
m³	Kubikmeter – en volym om 1000 liter.
m³sk	Skogskubikmeter - innefattar trädets hela volym inklusive bark. Dock ingår ej grenar eller rötter.
m³fub	Fastkubikmeter - innefattar trädets hela volym, under bark. Kubikmeter fast mått under bark är ett handelsmått för virke.
Fältskikt	Det som växer på marken och ej blir så högt. Som gräs, örter, blåbärsris mm.
Föryngring	Små nya träd. Som kommer av sig själv, planteras eller sås.
GROT	Alla grenar (och toppen) på ett träd. Kan även vara hela (små) träd som samlas ihop för att göra energi av.
Välta	En staplad hög med timmer eller massaved.